

ترس له مردن يا ټخکردنه وای بیری څه کوشتن له دنیا پینی محمد عومر عوسمان دا

جمال نوری

، "مردن" _ پانتایه کی فراوانی له ناو ئه دیب و نوسه راندا درووست کردو و کهم شاعیرو نوسه ر هه یه څه یان له م مهسه لیه نه دابه ، به گشه نیگای جیاوازه وه له خودی (مردن) اماون .
(شهرکه به کهس) ، بهر له مردنی به چنه ند سا مه مردن له قه سیده یه کی درژدا به ناوی ،

(څه راکه مردن واځه ریکه بگات) .۱* ئاماژه به و حاله ته ده کات ، که مردن وا نزیکه به ته وه ، موخاته به ی څه ی په ده کات ، واته لای شهرکه مردن وه که قیقه ته کی به بگه نه ویسته ، به هم نایه وه زمه نه بیرکردنه وه له نویسنی شیعر (مردن) په ی ا بگره ، به به کو ئه و ده یه وه څه ی گورجتر بکات به ا په رانندی ئه رکه کانی له بواری ئه ده بدا و پاش ته واوکردنی پر ژه ئه ده به کانی ئیدی گرفته کی نی یه له گه په یدابوونی مردن دا ،

گهر به وردی له خودی مردن بکه پینه وه ، ئه وا مردن ، ئه و حاله ته مه ترسی داره نیه ، به به کو جه رکه له که شفکردنی دیوی ناو وه ی خود ، به یه به که سانی څه گری ئه ده بی که ئیش له سه ر هه که پینی ناو ده ق ده که نه ، گهر توانیان له و ا بگایه وه به توانن بهر خودی مه رگ څه ی بکه ون و خو ښو په کی ماریفی به ده زینه وه ی گره کو به ر کانی زیان ، بکه نه و توانای وه ته ماشا کردنی پرسیاره ماریفی کانیان هه به به دروست بونی گومانخوازی به مه به سته کردنه وه کی ده کانی ناو ده ق ، یا به دیو په کی ترده که شفکردنی ئه و ئه گه راننه کی که ده ق نه یووتون . ، ئه وا ده توانن له مهی مردن بکه نه و ئه و دیوی بخو ښنه وه .

(ئه پیکور) ، ۲* فله سوف له ئاست جدی بوون له به رامبه ر به مه رگ ، جه ره ده رچه و ده رکه یه کی گاه ته جا نه یان به قوتار بوون ده زیو ته وه ، ده رگه یه کی که نه گه ه نه دک خسته تیا نه سه ر پشت یان لانی کهم ئاشنا بن په ی که ده ته تا ئه وکاته ی من له مه مردن بوونی نیی ، و څه کیش من له ره له زیان نه مام . ، ؟

به یه زه ره له شاعرو نوسه ران ، توانیویان به بیکه نه که رسته یه که به

شـوازی نوسین وداھـنان ، هـتا ئامـازی ووبـارووبوونـوه ی
دـقـیکـانی نـو جیهان و بوون ، چونکـ هـندـ جار دـکرـ (سینیزم)
زادـی خودـکی بریندار بـ لانی کـم بـ پیـ سـرتاکانی مـژووی فـلسـفـه
و بیرکردنـو و محمد عومـر عوسمان (پرسی مردن ، لـگـای بـرکـوتنی
خـکـوشتنـو و تاقی دـکـاتـو و دـبـو و خـی لـ بدات ، یا لـم
گـایـو و بـ ئـبـد خودی کردـی مردن نـمـنـ .

محمد عومـر عوسمان لـ شیعی (خـکـوشتن) دا ، بـوردی لـگـای وـنـای
خـیا و چینی ووشـو و ئیقاعی شیعیـو ، تـوزیفی حـا تـ دـرونـیکـی
خـی دـکـات و لـگـای قـسـیدـی خـکـوشتنـو ، مـلـلانـ لـگـکـ ئـم
کردـی دـکـات ، بـردـوام بارـ دـرونـیکـی ئامـازن بـ ناجـگیری بـ
یـکلایی نـکردنـو و یـرسی (مردن) ، بـیـ هـمیشـ بـردـوام کردـی
خـکـوشتن لای بیری شاعر و لـناو تـکـستـ شیعیـکانـیدا جزوری هـبو ،
و بـردـوامیش لـدـخـکـدا جـگیر نـبوو ، حـا تـی خـکـوشتنـکـ ،
بـمـ ئام قـناغـکـانی کردـی خـکـوشتن لای حمـ عومـر لـ دـخـ
جیاوازـکـانی ژیاـندا گـنـانی بـسـردا هـاتو ، وکـ کردـی
پـکـهاتن ، تیشکی خـر لـ ئاوی دـریا کان دـداو دـبـتـ هـم ،
هـمیشـ بـهـورو ، هـوریش بـباران بارانیش جارـکی تر دـژـتـو
نـو دـریا ، بـواتا بـم پـیدـ میتـدی (خـکـوشتن) لای ژـنـا یـپـایز
، سـنـ و وـای گـنـانـ فیزیکیـکانـ بـسـریدا بـمـام هـر جزوری
هـیـ لـ هـزو ئـندـشـی محمد عومـر عوسمان دا ، هـر ئـم (فیگـری
خـکـوشتن) یشـ ، دـبـتـ کـرـسـتـیکـ بـ نوسینی شیعیـر و
موبارزـکردنی لـگـکـ خودی مـرگـ خـی لـناو شیعیـکانـیدا ، واتـ
پرسی (خـکـوشتن) ، لای حمـ عومـر بـ فلتـری مردن خـیدا ناـوات ،
بـکـو بـپـچـوانـو و کردـی خـکـوشتن ، ئـو قـاکـتـرـیـ بـ هـاتنـ
ناوـوی هـستـ باـکـانی شاعر بـ ناو دـریای پـ لـ ئازارو تـنـهایـ
و ژیاـنی پـ لـ غـوربـتی خـی ، شاعر لـگـای دـستـبردنی ،
خـکـوشتنـو ، جـرکـ لـ یاری و تـمـوتومان و دـستـبازی دـکـات ، تا
نوقتـی توـو کردنی کردـکـ و ورژاندنی تایاخی بوون ، واتـ
توـو کردنی کردـکـ کـ خـکـوشتنـ بـم هـیـ شاعر توانیویـتی تـوزیفی
شعری پـ بکات و کردـی خـکـوشتنـکـش بدوـنـ ، بـمـام کـاتـکـ توـوی
دـکا لـجیاـتی نوسینی قـسـیدـیکـ ئـمـجارـیان دـست دـاتـ بینی شاعر
خـی ،

، پرسـی خـکـوشتن ، چ وکـ پرسیارـکی فـلسـفی و فکری بـ کـشفکردنی
خودی مردن ، محمد عومـر عوسمان ، لـ قـسـیدـی خـکـوشتن دا جوان
وـنـای ئازارو ناخ و بیر و ئـندـشـی ئاـوـی ، بکات ، شاعر
لـقـسـیدـی خـکـوشتن دـستی بردو بـ پرسـی خـکـوشتن ، تاوـکو لـ
دـرگا داخراوـکـانی ناخی خـی بدات دواتر بـسانایی بتوانـ بیکـاتـو

، یا لـم گایـو، هـرچی گر و گولی ژیا نی وجود و عـدم هـیـه
لـتـک پرسـه وجودیـه کانی تردا بـناویاندا اـگوزـربـه ، لـتـک گای
نوسینی شیعر و داهـنـانی پـه بکات .

بـه نمـوونـه (نیتـشـه) *۳ ، ی فـیـله سـوفی ئـه مانی بـه م جـهـه تـه ماشای
مردنی بـه شـو یـه کی گایـه جا یانـه گوزارشتی لـکردو و اـشکـاوانـه بـه
الیزا بـه سـه ی خوشکی
دـه نووسـه :

“ئوکاتـه ی مردووم و توانای بـه رگری لـخـه کردنم نی یـه ، تـه نا بـه
بـه بـه یـه ، کـه شیشـه بـه و لـسـه ر تـه ر مـه کـه م تو بـه ها تـه کانی تیلو بـه
بکات ، یا خود بـه گای پـه بـه یـه جـه سـتـه م پـه یـه بکات ”

تـه وانین لـه بیروبا و بـه بیرکردن و ئایدیاکان یا خود بـه وانین
لـه زـمونی زیندگـه ئینسان بـه گشتی ئـه و نـد وون و ئاشکرایـه ،
کـه ترس لـه مردن ها تـه ئیدی من لـه ژیا نـدا نـه ماوم ، لـه بـه ر ئـه م هـه کار
ترس لـه مردن چ مانایـه کی نی یـه . . . بـه م گـه ر ها توو دـه کـه کانمان و بـه
چزووی دوو پشک اـستـکرد و لـه دژ ی ئـه وی دی ئیدی

ئـه م دـه بـه تـه ترسناکترین شـه لـه ئاست مردن دا بـه فکـتـه ر کی سـه ر کی
دا بنـه ،

ئـه و دـه کانه لـه مـه ژـه استیان کرد بـه و دـه یـنکرد بـه هـه سـتـه با کانی
محمد عومـه ر عوسماندا تا و بـه در ئـه زـه مـه بـه تـه گر و لـه
هـه سـتـه و بـه گوازر بـه تـه و بـه نـه سـتی و جـه گـیر بـه لـه و دا ، تا سـه ر ئـه نجام
سـه ر ی بخوات ، بـه هـه ر ئـه و یـشـیان لـه گـه یـدا کرد . .

لـه غور بـه تا ی محمد عومـه ر عوسمان بـه زمانـه ک نوسرا و جیاواز لـه زمانـه
شاعیرانی سـه ر دـه مـه کـه ی ، بـه مـه م لـه سـه ر بـه مـه مای ئـه دـه بی کلاسیک شیعی پـه
نوسیو ، بـه مـه م بـه فـیگـه ر و دنیا بینینی خـه یـه و ، جوانترین
دا هـه نـانی شیعی کرد و خـه ی نمایش کرد و ، زمانـه شیعی ، ژـه نـه ا ی
پایز لـه وان لـه و لـه و نـا کردنی و نـه ی شیعی و زمان و دولیزمی و و شـه
جور ک لـه (پارادـه کـس) ی و و شـه هـه یـه ، کـه دژ یـه کن شاعر ها توو لـه
نا و زمانـه شیعی ریدا گونجا ندنـه کی ئـه سـتـه تـه کیانـه ی پـه بـه خـشـیون ، ئـه م
حـا تـه و چـونـه تـه بـه کار هـه نـانی ئـه و و و شانـه بـه ئاگایـه بوونی شاعر
نیشان دـه دات لـه دنیای ئـه دـه ب . لـه لایـه کی تر و لـه غور بـه تا لـه ووی
دنیای فکرو تـه وزیفکردنی پرسیار وجودیـه کانی دـه ر بار ی خودی مـه ف و
بوونی مـه رگ و ژیان و بوون و نـه بوون خدا و نـدو شـه یـتان خاچ و مـه سیح
جـه لادو قوربانـه بوروژـه نـه ، بـه زمانـه شیعی . بـه شـو یـه کی زـه ر سـه رنج
اـکـه ش و سـه ر سو هـه نـه ر توانیویـه تی تـه وزیفیان بکات ، لـه غور بـه تا هـه ر
لـه سـه ر تـه یـه و سـه ر ی لـه کـه ی بـه ی و ئـه و دیوی سنور داخرا و کان بـه
و بـه جیهان خـه ی بنا سـه نـه ، و ا تـه کاتـه ک تـه کی ئـه وروپی یا

ئاسیڤوی ، ئامریکی استرالی لږ غوربڼه تا بخوښتښته وې ، هڅه ست به مږلېل
ناکا ، به ښکوهه ت دځات کښکې ئوروی نویوی تی
ئمش خاځکې گڼشی سرکښوتنی دیوانی لږ غوربڼه تایې ، ، کښتوانی
بمیل دځکانی تری سرده مځکې به ځه بهه لږ .

محمد عومږ عوسمان زږ به ئاگایانډو مامښتی لږگڼ دځقدا کردو
لږوی فږم وناوږرکږو ، به جوانترین شوو توانیوی تی تږوزیفیان
بکات .

شاعیر ، بهر لږ دښتپښکردنی به نوینی شاعر ئاستی ښښیری و
چښتی و چښتی نوینی زانیو ، کښ به کښ ئنوسو و به چیش
ئنوسو ، ، پاشان تږ بوونی لږ بیری بوون گڼرایي و چښتی
ها تنډووی شاعیر لږگڼ گای زمانی شاعر و به به تا کردنډووی باری
دروونی و ناخ و بیری ، کښ به ردډوام دځکې ناځگیر دایې ، دځیو
جور ئارامیځ دروست بکات به بارږ سایکښلږژیځکې .

وښاکردنی باری سایکښلږژی لږ ناو دځی شاعری

باری دږونی شاعر لږگڼ گای بیرو فږلسښفږی بونډو ، سرچاو دځگرت
، پاشان ئو و پرسیارانډی هڅمیش ځزوریان هڅی لږلای ئو و وښامیان
لای شاعر چنگ ناکږو وک مردن . به نوینی شاعر کانی ، پایز
دځکاتښ ئو و ځیگږرږی به ردډوام لږگڼ اندایې ئم شښوازډی محمد
عومږ عوسمان به تږوزیفکردنی شاعر ، داهښنانی پښکردو . ئم
خاځی به هڅزی شاعری محمد عومږ عوسمان نیشان دځدات و لږوانی تری
جیادځکاتښ و . شاعیر پایز لږ شوناسځکدا نابینډ ، جیاواز لږ و
پایزډی گورانی شاعر ، پایز لای حمښعومږ عوسمان لږ گڼانی
به ردډوام دایې لږ بازنډیځکدا جارږ پایز مناښ و جارځکې دی دځبښتښ
باوک و جارځکیتړ نیشتمانښ ، جارځکې تر ژښنښانښ ، جارځکې
ئازیزځکې تی ، جارځکې تر ئو و وری ئیلاهی یې لای شاعیر ، جارځکې تر
مښیځ و خاځکښ تی ئم ځیگږرږ لږ نوینی شاعر داهښنانه لږ ناو
دنیا یې دځبی شاعری ، و محمد عومږ عوسمان زږ ورځیاو ورد و
به ئاگا تښکښت شاعر کانی وښاکردو ، دځتوام به م دځقکانی
لږ غوربڼه تا شاعری لیریځین ، کت و مت به ئاوازی گڼرانی داښژراون
به ئیقاع و ئښتاتیکا یې کی سرده میانه .

مښتځکې خځکوشتن لږ ناو دځی شاعری لږ غوربڼه تا . .

محمد عومږ عوسمان ، وک خوښږکې به ئاگا ، به ئاگابوو لږ
نویښن کانی نویږی به ناوبانگی جیهانی ئدگار ئلان پښ کاریگږرښتی
فکری نویښن کانی ئلان پښ لږچیرځکدا ښنگدانډووی لای حمښعومږ

جـدـهـلـ وکـ شـبـیـنـی بـمـ حـمـ عـومـر تـئـویـلاتـی جـیاوـازی بـ شـبـیـنـی کـردـو لـلـایـکـی تـر و گـرـی مـرگ لای حـمـ عـومـر هـمـیـشـ حـزـوـری هـیـ ، لـر و ئـیـتر (بـیـری خـکـوژی) ئـو (فـیـگـرـیـهـ) دـبـتـ مـدلـولی وـاتـا

شـعـیـرـیـکـی کـ بـرـدـوـام لـ هـبـزـیـن و دـابـزـیـنـدـابـ ، لـ نـزـیـک کـوتـنـو و دـوـورکـوتـنـو دـابـ ، وـاتـ گـرـی خـکـوشتـن بـرـدـوـام حـزـوـری هـبـو لای شـاعـیـر ، کـاتـک هـوـری خـکـوشتـن لـلـای دـبـتـو و ، کـ خـودـی (مـرگ) خـی ، (بـمـر) ، !!؟

بـواتـ شـاعـیـر قـدـری خـکـوشتـن ی دـخـاتـ بـرـدـم مـکـرـمـی مـردنـو و ، کـ مـردن بـمـر و نـمـنـه ، ئـوکـات ئـیدی هـوـری خـکـوشتـن لای شـاعـر دـبـتـو و نـک کـتـایـی هـاتـبـ و نـمـابـ ، شـاعـر تـگـیـشتـو لـو و خـکـوشتـن تـازـ لای ئـوی شـاعـر سـانـایـتی هـیـ ، دـکـر زـمـنـکـی بـگـمـ بـمـ خـودـی خـکـوشتـن خـی لـدـست نـادـا کـنـیـتـو و بـ لای شـاعـر . بـکـو بـ وینـو و هـوـری (خـکـوشتـن) ، تـنـهـا سـتـو بـمـجـارـکـی تـر دـگـمـتـو و ، کـردـی خـکـوشتـن لای حـمـ عـومـر عـوسـمان ئـو کـاتـ بـکـتـا دـگـات کـ خـودـی مـردن خـی (بـمـر) ! وکـ دـزـانـین کـردـی خـکـوشتـن کـ دـبـستـو و بـ مـردنـی مـردن خـی و ، ئـمـش مـجـازیـه تـ لـ فـکـر و خـیا و فـنـتـازیا ی شـعـر ، کـ زـمانـی نوـسـیـنی مـحـمـد عـومـر عـوسـمانـی پـی جـیـاد کـتـو و لـشـاعـرانـی سـرـدـمـکـی خـی ، شـاعـر قـدـری خـکـوشتـن دـبـ بـ فـلتـری مـردن دـا تـ پـیـی بـ ئـیـنـجـا بـ کـتـا دـت چـون مـردن ، وـاتـ نـمـان و لـناو چـون ، ئـو کـاتـک دـبـتـ (مـردن) بـمـر ، ، ئـیـنـجـا هـوـری خـکـوشتـن دـبـتـو و .

وـانـدنـو و بـو مـانـایـه دـت ، کـردـی خـکـوشتـن بـکـتـا نـهـاتـو و بـنـبـ نـبو ، بـکـو کـا بوـوتـو و ، ئـمـش تـنـهـا زـمـنـی خـکـوشتـنی شـاعـیـر دـوـورـد خـاتـو و لـسـر ئـرزی وـاقـیـع ، وکـ کـات ، بـکـو جـارـکـی تـرو لـ زـمـنـکـی تـردـا سـرـهـدـدـاتـو و . وکـ لـر دـا دـبـتـ

ئای ئاخ ککی بـ

چققی ژر سـرینـکـتم

لـقـوـپی خـنـتا گـرم بـتـو و

یا مـردن بـمـر

هـوـری خـکـوشتـن لـژوـور کـتـا بـتـو و

کـردـی خـکـوشتـن لای شـاعـیـر ، ئـم گـرـی ئـنـتـلـوجـی یـی خـکـوشتـن لـه سـاتـ و خـتی بـاو کـدـنـو و ی دیوانـی لـغـور بـتـای شـاعـیـر و دـبـست پـدـکـات وـاتـ لـسـایـی ۱۹۸۵ تـا شـوـی/ ۲۲ / ۱۰ / ۲۰۱۹ بـپـراکـتـیـکی

کردی خ کوشتن لای محمد عوم ر عوسمان ئ نجام د در ، ، ل د قی (خ کوشتن) دا ئاماژی پی کردو ، شاعیر

ت وزیفی کردی خ کوشتن ک د کات ، ب م ل و ق ناغان دا م دلولی پشت نویسی شاعر کانی ئ نرجی پی د ب خشن و موخا ت ب دیوی ناو وای شاعیر د ک ن و ب ناو دنیا پی ل گ و گ ای فکری شاعیردا د ن و د چن ، ه ر ب ی ل ق ناغی نویسی شاعر کانی شاعر هانا ب کردی خ کوشتن نابات ، چون ه موو نیو ش و کات ک بیری لای خ کوشتن بو ب ، و دستی برد ب ب چ ق ای ژ ر س رین د ک ای ، ویستب تی خای بکوژ ، ل نا کاودا و خسار کی کا ل دوور و د ... کا ه ر . و کو ت م

ه تا د ت خ و ت ختریش ئ ب ل پ ا ئ م . ئای خ هاتو . ! ساری ناو ت سار پی نج ر ک م ز رد ئ یگر . و

ز ر ب خامشی ل سیمای مردوم وورد ئ ب ت و منیش چ ق ک ئ شارم و ن فرات ل بیری خ کوشتن ئ ک م

کات کیش شاعیر ه نگو ه د گ ر تاو کو ب ر و ووی روو خسار کا ک بچ ، ئینجا ئ و دوور ئ ک و ت و ، ل ، ب دوور ک و ت و ای جار کی تر بیری خ کوشتن د ت و و وات بیری خ کوشتن ه میش ل دیوی ناو وای بیری شاعیردا ئامادگی ه بوو ، ، ه نند ن ب ل ووی ز م ن و جار نا جار دوور ک و ت و . وک ل ر دا د

پی ده م . گیانه . ئاگر له گیانی ته زیوم به رده . . با د و سینه ی پ له ئازارم له ت و په ت نه که م زه رده ئ یگر و که ه نگو و کیش به ره و ووی ده ن م . به ج م ئه ، ه . .

سیمای کا . . کا تر . . کا ده ب ته وه دیسان ژووره که م که یل ئه ب ته وه له زایه ه ی گ . . ه زاران تابووت . له ناو چاوانما . ئه خول ته وه له ته م و مژا . په ل ده هاوم و جار کی تریش هانا ب چ ق ه شه که ئه به م . . چه ند سات ک نابا . به ر له مردنم . ده گه ب ته وه سیمای ت خ . . ت ختر . ت خ ئه ب ته وه سه رله نو ده ستم سارد ئه کاته وه

کوشتنی خٔم بیر ده باته وه .

جمال نوری

بٔ نوسینی ئٔم نوسیٔ

سودم لٔم سٔرچاوانٔ ؤرگرتؤ . .

١- دیوانی خٔراکٔ مردن واخٔریکٔ بگات ، شٔرکٔ بٔکٔس .

٢- ئٔپیکٔری فٔیلٔسوف

٤- زٔردٔشت ؤهای گووت

٥- لٔغوربٔتا ، محمد عومٔر عوسمان